

baptist.dk

6

Nummer 6 | 2014 | 161. årgang
Udgivet af Baptistkirken i Danmark

Det (u)perfekte liv

Hvor gammel er din tro?

Et bibelsk
perspektiv på
alder og
modenhed

Abraham var 75 år, da han blev kaldet, mens Samuel blev kaldet som barn. Jesus nåede at ændre verden, inden han blev 40, mens Metusalem ikke gjorde meget væsen af sig – selvom han angiveligt blev 969 år!

[≡] Lasse Åbom
[📷] Svend Eli Jensen

Arstal og aldre flyver rundt mellem hinanden i de bibelske beretninger, men noget tyder på, at det ikke er årenes antal, men snarere deres indhold, der gør den store forskel. »Lad ingen ringeagte dig, fordi du er ung«¹ skriver Paulus til Timotheus, mens Salme 92 fortæller, at de retfærdige bærer frugt og holder sig friske og grønne – selv i en høj alder.

Ikke årene, men hjertet

Det er altså svært at give et bibelsk svar på, hvornår man har »den rigtige« alder. Faktisk er alder et noget vagt begreb i den bibelske sammenhæng. Oftest bliver alderen brugt symbolsk frem for konkret – som når vi i urhistorien i begyndelsen af 1. Mosebog møder de overdrevent gamle mænd som fx førnævnte Metusalem. Her skal deres høje levealder nok snarere fortælle os, at vi er i en mytisk tid, hvor mennesket stadig var i tæt forbindelse med det evige liv i Paradiset, end vi skal tro bogstaveligt på, at Adams søn Set blev 912 år gammel. Måske prøver Bibelen at fortælle os, at det ikke er årene, det kommer an på, men hjertet, der

ligger bagved. Det er, som om vi bliver stillet over for spørgsmål som: Hvorfor vente til du engang er gammel nok? Eller: Hvorfor give op på forhånd, fordi du synes, du er blevet for gammel?

Fornyelse i det indre menneske

Der er altså ikke nogen korrekt bibelsk alder, men læren synes derimod at være, at Gud er interesseret i mennesker og i at gøre sit livgivende og genoprettende arbejde i os og igennem os – ligegyldig hvilken alder vi så har! Paulus udtrykker denne tanke, når han skriver: »Derfor bliver vi ikke modløse, for selvom vort ydre menneske går til grunde, fornyes dog vort indre menneske dag for dag«.² Hvad end der sker med det ydre legeme, om det så er sygdom, forfølgelse, pubertet eller aldring, så er det arbejde, Gud er på færde med, et spørgsmål om en indre forandring. »Mennesker ser på det, de har for deres øjne, men Herren ser på hjertet«³, siger Gud til profeten Samuel, da han skal udpege Da-

» Derfor bliver vi ikke modløse, for selvom vort ydre menneske går til grunde, fornyes dog vort indre menneske dag for dag. «

vid til konge. Man kunne sige, at der er tale om en fornyelse af, hvem vi i virkeligheden er, så vi kommer til at ligne det Guds billede, vi oprindeligt er skabt i.

Den glemte modenhed

Troen er altså en fortsat udvikling og modning som menneske, hvor vi til stadighed fornyes og forandres. Det betyder ikke, at man bliver stadig mere overbevist om, at man har ret, men måske snarere, at man lærer at kunne indrømme egne fejl og bære over med andres. Modenhed er en fortsat omvendelse og opdagelse af, hvad livet med Gud betyder. Det er at kunne holde fast i modsætninger og paradokser uden at søge de lette svar. Det er at vide, hvad der virkelig betyder noget, og hvad der er værd at kæmpe for – og at kunne se bort fra det, der er tomt og uden betydning. Den modenhed er ikke afhængig af alder, men af helt andre parametre.

På samme måde er forstokkethed og uvilje til at se en sag fra flere sider barnagtig og tegn på umodenhed – ligegyldig om man møder den hos den unge eller hos den gamle. I den forstand er spørgsmålet om alder i Bibelen i højere grad et spørgsmål om modenhed end et spørgsmål om år – derfor bliver spørgsmålet lige aktuelt for os at stille i dag: »Hvor gammel er din tro?«

1) Paulus' Første Brev til Timotheus kap. 4, vers 12. 2) Paulus' Andet Brev til Korintherne kap. 4, vers 16. 3) Første Samuels bog kap. 16, vers 7

Indhold

Det (u)perfekte liv

Forsiden
[i] Ole Steen

- 2 Hvor gammel er din tro?**
– alder i bibelsk betydning
- 5 Vi lever længere**
– leder
- 6 Det (u)perfekte liv**
– del 1
- 9 Det (u)perfekte liv**
– del 2
- 12 liturgi.dk**
– ny hjemmeside
- 14 Guds kald til mission**
– en spændende livsvandring
- 16 Alderdom – biologisk fænomen eller?**
– grænser i opbrud
- 18 At kigge baglæns ...**
– hvornår var livet bedst
- 20 Tro og alder**
– udvikling eller afvikling?
- 22 »Syng dig selv«**
– portræt af Lars Lilholt
- 25 Relationer er vigtigere end kirkesamfundets navn**
– portræt af Henrik Holmgaard
- 28 Trosfrihed – og menneskeværd**
– artikelserie i anledning af BaptistKirkens 175 års jubilæum
- 30 Om hundrede år...**
– om Baptisternes Afholdsmission
- 31 Navne**
- 32 Levende julekalender i Bethel...**
– reportage
- 34 Præsteskolen i Rubura**
– en baptistisk højborg
- 36 Lev livet ...**
– klumme

Redaktion
Hanne Kiel, redaktør
tlf. 3190 8190, hanne_kiel@hotmail.com
Bente Jensen, tlf. 9829 3302, beje@events.dk
Lone Møller-Hansen, tlf. 2347 4015, lonemh@live.dk
Else Skov Villadsen, tlf. 7583 4006, else@villadsen.com
Gitte Elleby Jørgensen, redaktionssekretær
tlf. 2299 0424, gitte@baptist.dk

Oplæser og ansvarlig for lydudgaven på CD og hjemmeside:
Ole Engel

Grafisk design: Pedersen & Pedersen, Århus
Trykkeri: V-Print, Holstebro
Oplag: 3.150

baptist.dk er Baptistkirken i Danmarks kirkeblad og kan sendes til alle med tilknytning til en baptistmenighed. Artikler er ikke nødvendigvis udtryk for Baptistkirken i Danmarks eller redaktionens holdning. Idémateriale: Artikel-forslag og digitale billeder modtages gerne. Bemærk dog, at redaktionen planlægger to numre af gangen.

Udgivelsesdatoer og deadlines

Nr. 1: 30. januar. Deadline 24. november.
Nr. 2: 27. marts. Deadline 26. januar.
Nr. 3: 22. maj. Deadline 16. marts.

Baptistkirken i Danmark
Sekretariatet
Lærdalsgade 7, st.tv., 2300 København S
Tlf. 3259 0708
Telefontid: Mandag-fredag kl. 9-12
E-mail: info@baptist.dk
Hjemmeside: www.baptistkirken.dk

Henvendelse om adresseændring til din lokale menighed. Dødsfald og nye medlemmer indberettes til Sekretariatet. Bladet kan modtages som lydfiler på CD ved henvendelse til Sekretariatet.

Gaver til *baptist.dk*: Kan indbetales på 3201 10042879 mærket »baptist.dk«. Gaver er fradragsberettigede efter gældende regler.

Vi lever længere

Baptister lever længere end gennemsnittet af befolkningen. Det viste en sundhedsundersøgelse for et par år siden. Vi ved ikke hvorfor, men det er vel også mere interessant, hvad vi bruger de ekstra år på?

[ ] Lone Møller-Hansen
[ ] Ole Steen

Ungdommen er forlænget frem til pensionsalderen, skriver læge Lone Valbak. Det er, fordi ungdom forbindes med den tid, man lærer, og nu stilles der krav om livslang læring. Vi får ikke lov til at gå i stå, så længe vi er på arbejdsmarkedet. Men samtidig er tiden til kirkeliv begrænset i de år.

Når man bliver efterløner eller pensionist bliver der mere tid til kirken. Hvis ikke golfbanen kalder... Faktum er dog, at denne aldersgruppe mange steder bærer menigheden. Selvfølgelig specielt i de menigheder, der fortrinsvis består af ældre – og dem bliver der flere og flere af. Det positive er, at livet stadig giver mening. Men det er ikke kun i de »gamle« menighe-

der, der er brug for de ældre. Det skyldes, at især børnefamilierne hænger i en klokkestreng.

Kristen i lokalsamfundet?

Og når så børnene flytter hjemmefra, bruger de midaldrende – og hvad enten du vil det eller ej, så er det de 40-60 årige – deres ledige energi på at være aktive i lokalsamfundet. Det positive er, at de kan være med til at kæde kirken og troen sammen med det almindelige folkeliv. Det er godt, for der bliver mere og mere brug for, at mennesker med et aktivt kristenliv er synlige. For levende tro og viden om kristendom er en mangelvare i samfundet. De midaldrende er altså missionale. Vel at mærke, hvis de mennesker, de omgås, kan mærke, at de nye foreringsaktive er kristne!

Liv i kirken – eller udenfor?

Det ændrede fokus vækker dog forundring hos nogle af de ældre, der længe har efterlyst de yngres arbejdskraft i det organisatoriske kirkeliv.

Så ja, de aktive år bliver flere. Men for en voksende gruppe flyttes aktiviteten ud af kirken. Derfor får de ældre ikke lov til at gå »på pension« foreløbig, hvis de vil bevare kirken, som de kender den. I mellemtiden må mange menigheder finde ud af, hvordan de vil være kirke på nye præmisser.

For vi lever længere, men ikke kun inden for kirkens mure.

A close-up photograph of a woman with long dark hair, wearing a black top, holding a single white rose. She is looking down at the flower with a gentle expression. Her hand is resting on the shoulder of another person wearing a blue shirt. The background is softly blurred, suggesting an indoor setting with other people.

Det (u)perfekte liv

Findes det perfekte liv,
eller er livet først perfekt, når det
uperfekte får plads? Hvad er det
(u)perfekte liv, set fra den enkeltes
synsvinkel?

[≡] Susanne Kofoed
[📷] Flickr

Fire mennesker i forskellige aldre deler her deres overvejelser om det perfekte liv. Josefine 10 år fra Grindsted, Joachim 13 år fra Aalborg, Maria 23 år København, Morten 35 år fra Tølløse.

Hvad er det perfekte liv?

Josefine: Hvis man har familie, venner og kærlighed, og har Gud med, er livet godt.

Joachim: Et liv med Gud er altid godt, måske ikke perfekt, men så er man godt på vej.

Maria: Man står midt mellem andres forventninger til et perfekt liv og sine egne ønsker. Måske opstår det perfekte i det uperfekte, fx ved at være noget for nogen. Vigtigst er, at mine nære har det godt.

Morten: Lige nu er det perfekte, at jeg har nogle skønne børn og en dejlig kone. Jeg har et rigtig godt job med mange gode kolleger, et dejligt hus på et godt sted.

» Glæde sammen med andre er også et godt liv. «

Skal du noget bestemt for at have et godt liv?

Maria: Der er mange forventninger til studerende om målrettedhed, fuldtidsstudier og relevant studiejob. Kravene er alt for strømlinede. De kommer let til at definere, hvem man er. Men det er vigtigt at være nærværende dér, hvor man er. Nuet opfatter jeg som det vigtigste. Jeg mister meget af mig selv, når jeg bekymrer mig om for meget andet end der, hvor jeg er nu.

Lige nu har jeg brug for en pause i studiet for at være mig selv tro og leve i det nu, der er, i stedet for det, der kommer – så jeg ikke altid tænker på, at jeg skal have den perfekte eksamen, giftes og have børn. Man skal meget tidligt i livet vide, hvad man gerne vil. Det skræmmer mig, når det tager overhånd.

Jeg har veninder, der går meget op i sundhed. Jeg synes, de kommer i knibe, når alt indrettes efter madplan og træningstider. Så træder jeg et skridt tilbage, for det skal ikke have lov at definere, hvem jeg er. I øvrigt tror jeg, at familiebaggrund i høj grad definerer det perfekte liv.

Morten: Man ser vel altid frem til noget, fx at ens barn ikke længere er i trodsalderen. Men jeg hører også, at teenageforældre

» Kunsten er nok at nyde det, der er nu. «

har deres udfordringer. Kunsten er nok at nyde det, der er nu.

Jeg får dårlig samvittighed over ting, som jeg ikke gør. Jeg burde tage cyklen i stedet for bilen eller tage på cykelferie i stedet for med fly. Altså ting man ikke burde gøre, men gør, fordi det er rart!

På den måde lever min svoger fx et »perfekt« liv: Familien har halmhus, køber genbrug og har det godt med det. Han arbejder 3/4 tid og har rigtig meget tid sammen med børnene. Det imponerer mig. Jeg vil have svært ved at være tilfreds med at leve på den måde, selv om jeg kan se det rigtige i det.

Jeg tror, det er vigtigt, man lever på den måde, man formår og har det bedst med ud fra sine drømme og idealer. Jeg er ansat som pedel – hvad tænker andre mon om det? Jeg har brug for at forklare, at det er rigtig spændende og også indeholder pædagogiske opgaver. Det er vel, fordi jeg gerne vil fremstå godt i andres øjne? Alligevel mener jeg, det vigtigste er, at man har det godt med sit arbejde.

» Kravene er alt for strømlinede. De kommer let til at definere, hvem man er. «

→ Har du et perfekt liv?

Josefine: Jeg er vokset op i en kristen familie, som støtter mig. Når jeg har set noget i TV, der gør mig bange, beder vi. Jeg synes, det hjælper på mine tanker, når jeg skal sove. Glæde sammen med andre er også et godt liv. Det gør mig glad, når jeg har lært noget nyt til gymnastik og kan vise det til andre.

Jeg har også været på »Connected« i sommer. Det var hyggeligt, der var gode lovsange, og vi lærte noget nyt hver dag. Jeg tror godt, man kan have et perfekt liv, selv om man fx er handicappet. Bare man har nogen, som elsker en og hjælper med det, man ikke selv kan.

Joachim: Jeg har gode venner både i skolen og kirken. Jeg bor sammen med mine forældre og har både storesøster og -bror. Jeg elsker at spille bas. Det er med til at give mig et godt liv. Det gør mig glad at lave mad. Det er også det gode i livet!

Morten: Jeg er meget glad for mit liv. Synes også, jeg husker at være glad for det nu og her, selv om hverdagen er travl.

Maria: Ja, i hvert fald på den måde, at jeg har mulighed for at gøre det, som jeg gerne vil lige nu.

Fremtidsdrømme?

Josefine: Jeg vil gerne være skuespiller. Jeg ville ønske, at det dårlige i verden, ondskaben, ikke var der, men at der var mere kærlighed, og alle mennesker får muligheden for at kende Gud.

Joachim: Jeg vil gerne noget med at lave mad, være kok eller konditor.

Morten: Mine børn vil fylde meget de næste mange år. Det er svært at give troen videre, fordi man også selv kan være i tvivl. At tage stilling til tro er også noget, børnene selv skal på et tidspunkt. Vi synger »Nu går solen sin vej«; der er nogle gode ord, og vi beder Fadervor. Jeg har ikke nogen specifikke ønsker for deres uddannelse, men det er meget vigtigt, at de får nogle gode grundværdier. At de vokser op med og selv får lyst til at være nogen, der har øje for andre. Næstekærlighed som grundværdi er meget væsentlig.

Maria: Jeg ønsker at lave noget, der virkelig gør mig glad, at føle mig elsket og at elske. Jeg vil mærke helt ned i maven, at det her gør mig glad – og ikke nøjes med noget, som andre mener, kan gøre mig glad.

» Glæde sammen med andre er også et godt liv. «

Det (u)perfekte liv

» Gud er med os i det, som vil møde os. «

Hvordan ser det ud, når man allerede har levet en stor del af livet? Kan livet være godt, også selv om ønskerne ikke bliver opfyldt? Her er brudstykker af tre menneskers fortællinger om livet, set fra to forskellige livsfaser.

[≡][📷] Else Skov Villadsen

»Jeg har mere ro nu, både mentalt og fysisk«, siger Lis (52 år), som er gift med Erik Rugholm (55 år), der tilføjer: »Når man kommer hjem til et hus uden børn,

er der tid til stilhed og eftertanke«. De to ældste børn er gift, en er på højskole, den yngste på 17 år bor hjemme.

Nye udfordringer midt i livet

Lis og Erik: Vi taler mere sammen om arbejdslivets udfordringer og om vores tjenester i menigheden. Det er også nyt, at vi igen kan holde ferie alene to.

Lis: Den teknologiske udvikling går hurtigt. Min funktion som afdelingsleder i hjemmeplejen stiller store krav til fortsat uddannelse. Engagement medfører udfordringer. Min karriere fik mere plads, da børnene ikke havde brug for mig hjemme.

Erik: En sælger skal hele tiden præstere. Det gælder også en pensionsrådgiver. Man skal være enormt effektiv, og det gør indtryk, når kolleger går ned med stress. Så overvejer jeg, hvor længe jeg har lyst til at fortsætte.

Dit liv lige nu?

Lis: Det betyder meget at have troen med i hverdagen. Gud er min ressourcebank – der kan jeg hente styrke. Som kristen ved jeg, at jeg ikke skal bekymre mig. Men alligevel tænker jeg, om min krop fortsat kan holde til altid at være så effektiv.

Erik: Mit hjerte er i min tjeneste som →

→ menighedsforstander, og opgaven som projektleder for byggeri og indretning af Kulturcenter Vendsyssel fylder meget. Det er et trosprojekt for os som menighed. Vi oplever, at Gud virker med i det.

Tanker om fremtiden?

Erik: Jeg har en stærk tro på, at Gud er med os i det, som vil møde os. Det har vi oplevet under modgang, sygdom og alvorlige ulykker i familien. Bl.a. da vores ældste for 16 år siden var ude for en skiulykke. Det var et mirakel, at han overlevede, og der går ikke en uge uden, jeg takker Gud for det.

Lis: Den ulykke har mærket os for livet. Efter prøvelser rykker man sammen i familien.

Ønsker og drømme?

Lis og Erik: Vores ferier sammen med børnene har betydet rigtig meget. Vi håber igen med nogle års interval at kunne holde ferie med børn og svigerbørn.

Lis: Mit liv skal række ud over mig selv.

Jeg skal ikke blot pleje mig selv og mine egne interesser, men er forpligtet på at leve sådan, at livet bliver lettere for andre.

Erik: At gå tidligt på pension, så jeg er mere fri til at bruge tid på det, jeg har lyst til – og at bevare et godt helbred og få lov til at blive brugt i menighedens tjeneste.

Lige nu ser jeg frem til, at min far flytter hen til os. Sådan boede mine bedsteforældre i mit hjem, fra jeg var stor dreng, og det oplevede jeg som en stor rigdom. Et citat jeg gerne vil huske hver dag: »Livet er Guds gave til dig. Hvad du gør med det, er din gave til Gud«.

»» *Mit liv skal række ud over mig selv.* ««

»» **D**et gik jo alt sammen«, siger Ingeborg Grarup (93 år), når hun ser tilbage på alle årene med familielandbrug og seks børn. »Vi havde travlt, og om aftenen kunne jeg være så træt, at jeg bare faldt i søvn uden aftenbøn. Så sagde jeg undskyld til Gud, at jeg ikke engang havde kræfter til Fadervor«.

At miste og at være alene

Med det syvende barn blev hun indlagt dagen efter fødslen, fordi drengen skulle

gennem en lille operation. »Det var aften, da sygeplejersken kom og fortalte, at han var død. Hun fulgte mig hen til overlægen og tilbage til min stue. Her lå jeg så og græd, mens jeg holdt en anden patient i hånden«. Dagen efter kom Ingeborg hjem. »Vagn græd meget, og det var svært for os at snakke om det. Sorgen knugede ham virkelig, men det hjalp mig, at vi havde seks raske børn at glæde os over«.

Ingeborg er stærk. Hun har et lyst sind og en evne til at glæde sig, også selv om

» Hver morgen tænker jeg: Så fik jeg en ny dag! «

livet har budt hende flere sorger. For ti år siden døde hendes mand, og året forinden mistede de den ældste datter. »Det er svært at miste og svært at blive alene«, siger Ingeborg.

Hvordan synes du, livet er nu?

»Mit liv er godt. Alle mine børn er flinke til at komme og til at ringe. Hende, der bor længst væk, ringer mindst én gang om ugen. Er det ikke flot? Det betyder meget at have kontakt med andre hver dag. Sjældent står der i min dagbog, at jeg ikke har snakket med nogen.

Hver morgen tænker jeg: Så fik jeg en ny dag! Det siger jeg Gud tak for. Jeg står tidligt op for at være klar til at høre nyheder og morgenandagten. Heldigvis er jeg rask og kan lave mad. Jeg bryder mig ikke om mad udefra, men det sker jævnligt, at en svigerdatter kommer og siger, hun fik lavet for meget til dem«.

Du har en del bøger – hvad læser du?

»Det er en gave, at man kan låne på biblioteket. Det begyndte i 60'erne, da Karen gik i realskole. Når hun lånte bøger, kunne hun også låne en til mig. Jeg læste flere af

Dostojevskij, Knut og Marie Hamsun og Sigrid Undset. Bogen »De vilde svaner« er spændende, men »Enkekejserinden« var skuffende¹«.

Bekymringer og fremtidsdrømme?

»Jeg tager ikke sorger på forskud. Men når børnene er ude at rejse, sender jeg ekstra bønner op om, at de må komme godt hjem igen. Det er ingen sag at blive gammel, når man kan få så meget hjælp. Endnu har jeg kun hjælp til rengøring, men jeg skal kun spørge, hvis jeg en dag behøver hjælp til andet. Jeg håber ikke, jeg skal blive hundrede år – men det bestemmer jeg jo heldigvis ikke selv! Jeg føler mig tryk – også ved det, der kommer efter døden«.

¹⁾ Begge er romaner af Jung Chang.

... i ånd og sandhed

Teologisk Forum¹ har lanceret en gudstjeneste-vejledning på nettet: www.liturgi.dk. »Gud er ånd, og de, som tilbeder ham, skal tilbede i ånd og sandhed«. ² Det er en af de få ting, Jesus sagde om gudstjeneste. Men »ånd og sandhed« – det har vist ikke meget med internettet at gøre. Og dog!

[≡] Søren P. Grarup

[📷] Ole Steen

Hjemmesiden er tænkt som et arbejdsredskab for alle, der arbejder med tilrettelæggelse og ledelse af gudstjenester. Den rummer forslag til liturgier for (næsten) alle slags gudstjenester: søndag og hverdag, dåb, nadver, bryllup, begravelse osv. – samt en samling ressourcer, ideer, tips og gode råd foruden en lang række uddybende artikler om gudstjenestens mange detaljer.

Liturgi – et fyord?

For 50 år siden var ordet »liturgi« nærmest et fyord blandt baptister – noget med lange gevandter og stive ritualer. Den baptistiske gudstjeneste skulle være fri og spontan, men ve den, der lavede om på det, man var vant til.

I dag tør vi godt bruge ordet liturgi. Ordet stammer fra det græske *leiturgeia*, der betyder folkets gerning eller folkets tjeneste. Det blev indlemmet i kristen sprogbrug om de troendes tjeneste for Gud i liv og færden³. Senere blev det reserveret menighedens gudstjenestefejring. I dag

betyder ordet blot gudstjenesteorden. At tilrettelægge en gudstjeneste er aldrig let – hverken for den, der er uøvet på en prædikestol, eller for den, der har gjort det mange gange. For den uøvede vil det første spørgsmål ofte være: »Hvordan plejer vi at gøre?« For den øvede bliver spørgsmålet, hvordan gudstjenesten kan bevare sit liv.

Rutinens fælde

Hvis man falder i rutinens fælde – og ukritisk gør som man plejer – vil gudstjenesten hurtigt blive en tomgangsreligiøs forestilling uden liv. Hvis man i fornyelsens eller spontanitetens navn vil opfinde den dybe tallerken til hver ny søndag, efterlades menigheden forvirret tilbage – og det er der heller ikke meget liv i. Og hvis gudstjenestelederen kun vil ride sin egen kæphest, bliver det ikke menighedens gudstjeneste – og heller ikke Guds. Alt dette kan kaldes gudstjeneste-uorden.

Liturgi er til for at bevare gudstjenesten ordentlig, dvs. levende, fælles og fornyende – og med Gud tydelig i centrum.

1) Et af BaptistKirkens udvalg. 2) Johannesevangeliet, kap. 4, vers 24. 3) Romerbrevet, kap. 12, vers 1

www.liturgi.dk

Gudstjeneste-vejledning

BaptistKirken

LITURGIER FOR SØNDAGS- OG HVERDAGS-
GUDSTJENESTE, DÅB, NÅDVER, BRYLLUP,
BEGRAVELSE OSV. ...

Hjælp til omtanke

Baptistmenigheder fejrer gudstjeneste på meget forskellig vis. Liturgierne på hjemmesiden er ikke et forsøg på at ensrette baptistkirkers gudstjeneste – tværtimod. De er blevet til efter indsamling af liturgier fra mange menigheder, og de er kun tænkt som forslag, der skal viderebearbejdes lokalt. I det hele taget er hjemmesiden en hjælp til refleksion i gudstjenesteforbere- delsen – at undgå spørgsmålet: »Hvordan plejer vi at gøre?« – og i stedet spørge: »Hvorfor gør vi det?« og dernæst: »Hvordan gør vi det så bedst?«

Gode rammer for menighedens guds- tjenestefejring giver på en gang både frihed til Helligåndens ledelse og menig- hedens spontanitet og beskyttelse mod tilfældighed og manipulation. En god liturgi gør gudstjenesten rummelig og livsnær samtidig med, at fokus på Gud fastholdes. Hjemmesiden er et værktøj til at udvikle sådanne gode rammer og at fylde godt indhold i dem.

Inspiration til alle

Alle, der arbejder med gudstjenesten, kan finde inspiration på hjemmesiden – guds-

tjenestelederen, prædikanten, lovsangslæ- deren, menighedstjeneren. Og enhver, der deltager i gudstjenesten, kan finde inspira- tion dertil i hjemmesidens mange artikler. Det er udvalgets ønske, at alle, der gør brug af siden, bliver udfordret til at gen- nemtænke deres tjeneste, deres ord og handlinger, så deres medvirken i gudstje- nesten virkelig bidrager til at guide me- nigheden ind for Guds ansigt i tilbedelse »i ånd og sandhed« – som Jesus ville det.

Klik ind på www.liturgi.dk – måske har internet og »ånd og sandhed« alligevel noget med hinanden at gøre!

Guds kald til mission fører til en spændende livsvandring

Sådan lød overskriften på en af sommerstævnets eftermiddagssamlinger, hvor Viggo Søgaard, Cornell Paskou og Kasper Klarskov fortalte om Guds kald til mission. *baptist.dk* bad en af vores unge om at kommentere samlingen.

[≡] Lea Binta Kjelgaard
[📷] Kurt Bøgsted

Kald til mission! Det er en tung titel, men når man anbringer »kald« og »mission« i samme sætning, så vil det blive tungt. For hvad er det egentlig lige præcis, et kald til mission betyder? For nogle gælder det klassiske eksempel med at rejse ud i verden som missionær, mens andre mærker,

hvordan Gud giver dem en længsel efter at tjene mere end ét sted. Helt tredje personer mærker Guds kald til mission lige der, hvor de er, i nabolaget og i hjemmet. Guds kald til et liv i tjeneste og mission gælder lige så meget i dag, som det gjorde før i tiden, men hvad kan vi bruge det til?

Tre vidt forskellige kald

De tre nævnte fortalte om Guds kald til mission i deres liv en varm eftermiddag på Lindene. De havde alle mødt kaldet til mission, men det udformede sig på tre vidt forskellige måder.

Viggo Søgaard har tjent Gud som missionær hele sit liv. Det har betydet utallige rejser og bosteder i verden. Cornell Paskou mærkede Gud kalde sig til Danmark og

Rumænien og har tjent – og tjener stadig – Gud begge steder. Kasper Klarskov oplevede et kald til at leve et anderledes liv i mission. Det førte til et liv i bofællesskab med andre i København.

Når disse tre kan få tre så forskellige kald til mission, hvordan kan vi så forstå, hvad mission er og indebærer? Og hvordan kan vi finde Guds kald til os i vores liv?

Hvad kan jeg bidrage med?

Som ung i dag kan det være forvirrende at skulle finde sit kald. Hvad er det, jeg kan bidrage med, og hvad er det, Gud har tænkt sig at bruge mit liv til? Det er så nemt at blive grebet af andres historier, andres kald, og tænke: Det vil jeg også! Ja, hold da op, Cornell har mission og hjerte for to

» Guds kald til et liv i tjeneste og mission gælder lige så meget i dag, som det gjorde før i tiden, men hvad kan vi bruge det til? «

Kasper Klarskov

Cornell Paskou

lande. Dét er smart, så kan man rejse lidt frem og tilbage. Sådan et kald kunne jeg da godt tænke mig! Eller vent lidt, Viggo har rejst i hele verden – 3.537 flyveteure – dét lyder spændende! Vil du ikke kalde mig til dét, Gud? Nej hov, Kasper tjener i mission i nærområdet, men på en helt anden måde. Okay Gud, jeg kan godt blive i Danmark, men så skal du også kalde mig til noget anderledes, ligesom du har kaldt Kasper.

Stil dig til rådighed for Gud!

Vi kan lynhurtigt komme til at fortælle Gud, hvad vores kald skal være, men så er det jo ikke Guds kald til os.

Da vi – den eftermiddag på Lindenberg – havde hørt om tre spændende kald, var der åbent for spørgsmål og kommentarer. Det var der, guldkornene faldt. For selvom det er vigtigt at høre hinandens historier og blive inspireret af hinanden, så bliver det

først rigtig interessant, når vi finder ud af, hvad vi kan bruge det til i vores eget liv.

Først i dialogen blev det slået fast, hvad et kald til mission egentlig er. Det er ikke at være missionær eller at være kaldet til at rejse ud. Det er heller ikke at blive boende, hvor du er. Det eneste, det går ud på, er at stille sig til rådighed for Gud. Hvis vi stiller os til rådighed for Gud, så giver vi Ham kontrollen og giver Ham mulighed for at forme vores liv. Vi kan aldrig være sikre

» Hvad er det, jeg kan bidrage med? Og hvad er det, Gud har tænkt sig at bruge mit liv til? «

Viggo Søgaard

på, hvad det indebærer, før vi har gjort det.

Gud kalder os alle uanset alder, personlighed og talenter, men han kalder ikke alle til det samme. Et kald til mission er måske en gammeldags vending, men hvis du ikke føler dig gammeldags, så kalder Gud dig heller ikke til noget gammeldags. Han udfordrer os der, hvor vi er hver især, og derfor kan et liv, der er stillet til rådighed – et liv i mission og tjeneste for Gud – aldrig blive kedeligt.

Alderdom – biologisk fænomen eller?

I Dagbladet Politiken skrev journalist Lotte Thomsen¹⁾, at vi i mange år var enige om, at livet bestod af en barndom, en ungdom, et voksenliv og en alderdom. Men nu er grænserne mellem de forskellige livsfaser i opbrud. Ingen ønsker længere at forlade ungdommen – og for nogles vedkommende strækker den sig fra 9 års alderen til de går på pension!

[≡] Lone Valbak
[📷] Flickr

Alder er det tal, der kommer frem på baggrund af vores tidsinddeling i timer, dage, uger, måneder og år. Det beskriver tiden, der er gået siden personens fødsel. Aldring leder tanken hen på en proces. Et livsforløb som strækker sig fra vugge til grav.

Fysiske ændringer hele livet

Den biologiske aldring foregår på mange niveauer i organismen: Fra DNA-molekylet via cellens dele, væv, organer og organsystemer til hele organismen. Teknisk er den maksimale levetid afhængig af, hvor mange gange bindevævscellerne kan dele

sig. Fx véd vi, at celler fra mus ikke kan dele sig så mange gange, og deres maksimale levetid er kun ca. 3 år.

Celler fra mennesket kan dele sig rigtig mange gange, og derfor lever nogle i 100 år eller mere.

Celledelingen – og hermed den indre fornyelse og foryngelse af individet – styres af komplicerede fysiologiske kontrolmekanismer. Aldring og død kan altså anskues som en konsekvens af svigtende

» Alderdom kan betyde både svækkelse og visdom! «

tilpasning til de varierende krav, som det indre og ydre miljø stiller.

Aldringsprocessen rammer alle, men den udvikles forskelligt hos det enkelte individ. Den påvirkes dels af vores gener, dels af miljømæssige faktorer, og den uafvendelige fysiske svækkelse kan udsættes.

Befolkningspyramiden ændrer sig

Barndom, ungdom og alderdom er demografiske begreber, som har været brugt til at beskrive hele befolkningsgrupper. På samfundsplan har det betydelig interesse, at alderssammensætningen i Danmark har forandret sig radikalt gennem de seneste 60-70 år.

1) 29. juni 2014

I 1950 kunne befolknings sammensætningen i Danmark beskrives som en pyramide. Der var mange børn, lidt færre voksne og få gamle. I år 2000 var det ikke længere en pyramide. Basis var lille: Der var relativt færre børn. Der var fortsat mange unge voksne, og så var der en tiltagende gruppe af ældre over 60 år.

En fremskrivning til 2050 tyder på, at gamle vil udgøre en langt større andel og børn en langt mindre andel end nogensinde før i Danmarks historie. Det skyldes dels et faldende antal børnefødsler, og dels et fald i dødeligheden: Gennem den første halvdel af 1900-tallet faldt børnedødeligheden, og i den anden halvdel er dødeligheden blandt de ældre faldet.

» Hvis tendensen fortsætter, vil halvdelen af de børn, der bliver født i dag, leve, til de bliver 100 år! «

Hvis tendensen fortsætter, vil halvdelen af de børn, der bliver født i dag, leve, til de bliver 100 år!

Hvorfor fortsat ung?

I en moderne sammenhæng er det tiltrækkende ved begrebet ungdom, at vi i høj grad knytter begrebet ungdom til læring. Og i en samfundsstruktur, der er præget af en forventning om forandringsparathed og livslang læring, vil de klassiske livsfaser blive udfordret og erstattet af en mere individuel selvscenesættelse. Her definerer den enkelte selv sin livsfase med tilhørende værdier og aktiviteter.

Der er i det moderne samfund ikke fundet belæg for, at ældre mennesker skulle have specifikke fællestræk rent personligheds-mæssigt. Tværtimod er der flere undersøgelser, der tyder på, at vi bliver mere forskellige, jo ældre vi bliver.

Visdom eller forfald?

Lige siden oldtiden har man diskuteret, om alderdom kan karakteriseres som en tilstand af svækkelse og forfald? Eller er det snarere en tilstand præget af erfaring og visdom? Den oplagte løsning på det dilemma vil være at sige »både – og«. Vejen er forskellig og aldringsprocessen individuel, men endemålet er fælles for alle: Livsforløbet strækker sig fra vugge til grav.

At kigge baglæns

»En dag, hvor jeg havde bagt en kage, sagde min dreng: Den må vi nok ikke smage, den skal du vel have med i kirken.« Sådan lød det fra en af deltagerne i min samtale med mennesker på 60+ om, hvornår livet var bedst og mest meningsfyldt, og hvornår det var sværest. Hvad fylder mest, når vi ser tilbage og mindes?

[≡] Bodil Krabbe, Lyngby Baptistkirke
[📁] Arkiv

Minder og oplevelser fra barndommen fylder meget i tilbageblikket sammen med kolleger og menighedsmedlemmer. Måske, fordi alting dér opleves for første gang, og det er herfra, vi formes som mennesker. Madpakker med røde pølser og røræg, udflugter, lege, fortællinger, hornorkester – oplevelserne i søndagsskolen har sat dybe spor.

Gæstfrihed var en naturlig ting. Teltmøder, ungdommen var velkommen, omsorgen for naboer og menighed fyldte meget. Det samme gjorde sang, musik og måltidsfællesskab – forhold vi mindes med stor taknemlighed. Men det kirkelige fællesskab havde også en bagside: En oplevelse af, at forældrene altid var i kirken, at man skulle 'snyde sig til' andre aktiviteter, eller at gæstfriheden tog tiden fra børnene.

Kamp skal der til ...

Den generations kvinder fandt energi i kampen for at få flere kvinder til at tage ansvar i kirken, blive medlem af missionskomiteen, menighedsrådet

eller andre vigtige råd, kæmpe for mere indflydelse til de studerende på et seminarium m.m. Hvordan opponerer man som en god kristen? Hvordan opfører man sig, når man strejker?

De bedste år

De bedste år var, da børnene var små. Menigheden var ligesom med i det hele. Samtalen berørte naturligt »flinkeskolen«, hvor ordet *nej* sjældent hørtes. »Forpligtede vi os for meget? Overskred vi grænsen for det, vi havde lyst til, både på arbejde og i det frivillige arbejde i kirken?«

»Unge mennesker i dag er langt bedre til at sige fra. De tager mere hensyn til egen families liv og trivsel«, lyder det. »Bliver vi og fællesskabet fattigere, fordi vi ikke længere vil forpligte os så meget? Eller vil vores børn og børnebørn opleve mere nærhed og samvær, fordi vi ikke forpligter os til noget, som vi dybest set ikke orker eller har lyst til?«

Solidaritet, muligheder, opbakning

Ord som disse var nøgleord for arbejdslivet: »Der var sammenhold. Vi var entusiast-

» Bliver vi og fællesskabet fattigere, fordi vi ikke længere vil forpligte os så meget? «

» At opleve naturen og skaberværket er fantastisk. På cykel med mit 3-årige barnebarn, aftenen var lun, nattergalen sang, hylden duftede, vi snakkede, kastede pinde i vandet, og jeg fik et stort smæklys, før vi skiltes– så er livet godt! «

ske – selv om chefen var en frygtelig dame i plisseret nederdel. Vi lavede projekter, det var inspirerende og sjovt, og vi grinede af de selvhøjtidelige bureaukrater. Nu styrer økonomien alting!

Ophør af arbejde er smertefuldt

»Efter jeg er gået på pension, er der ingen, der forventer noget af mig. Jeg har gode venner og familierelationer. Det betyder meget, men det giver ikke den identitet, jeg havde. Dét er svært!«

Når livet gør ondt

– »Livet gør ondt, når vi bliver alvorligt syge eller mister nogen. Jeg var ikke så gammel, da flere familiemedlemmer døde med korte mellemrum. En af dem var min far.«

– »Min mand var på plejehjem i 20 år. Han blev tiltagende dement. Jeg besøgte ham hver dag.«

– »Skilsmissen kom som et chok. Jeg havde lige mistet min far, og jeg følte mig i den grad svigtet af min mand. Jeg havde behov for at snakke om min fars alvorlige sygdom. Min mand tog bare afstand.«

– »Det var svært med to børns skilsmisser og kriser.«

– »Vi boede i Danmark, min mor i Tyskland. Det var svært, da hun blev gammel og syg, og vi måtte træffe valg med svære konsekvenser.«

Selv om vi i grupperne har kendt hinanden godt i mange år, var det overraskende meget, der i årenes løb ikke var blevet talt om. Det var godt at få delt også de svære stunder.

Troen

1. Troen er ikke en klippe midt i et stormpisket hav, tro er at sejle trods bølger over en truende grav.

2. Troen er ikke det sikre midt i en verden af fald, tro er at være til stede, høre, når nogen har kaldt.

3. Troen er aldrig artikler trykt i en indbunden bog, tro er at vove sig udad varsom og ærlig og klog.

4. Troen er det, som kan svigte i en forfærdelig stund, troen er det, der kan gribes midt på den gyngende grund.

5. Tro er det levende, nære, som gi'r mig kræfter og mod så jeg går med dig på vejen, selv om jeg ikke forstod.

6. Tro er at løfte din stemme, der, hvor din fjende har magt, tro er at satse på håbet udsat for verdens foragt.

7. Tro er utrolige kræfter, som vil forandre alt. Vove sig dybt ind i mørket, hvis der for alvor er kaldt.

Jens Rosendal 1987

Udgivet 1989 på pladen: »Her hvor vi bor«

Tro og alder

– udvikling eller afvikling?

Er vores tro afhængig af vores alder? Udvikler den sig? Kan den aftage eller helt forsvinde?

Det er store spørgsmål, som kan friste til hurtige svar: Ja. Ja. Ja. Men ved eftertanke dukker også flere komplekse spørgsmål og mere paradoksale svar op ...

[≡] Kirsten Ernen Beck
[✉]

Er troen allerstørst, når vi er allermindst? Se spædbarnets totale tillid! Kan vi lære af spædbarnet at overgive os i fuld tillid til, at Gud har hånd om os? Så kan vi fredfyldt lægge os til at sove, overgive os fuldt og helt til Guds vilje i alt – og når tiden er inde også dø med fred. Jeg tror, at Gud i *alle mennesker* – helt fra begyndelsen – har lagt et frø, som kalder på relation til Ham! Vi er skabte i Hans billede – *alle* uden undtagelse!

Troens frø

Den amerikanske psykoanalytiker Ana-Maria Rizzuto har forsket i guds billedets opståen i menneskets udvikling. Teoretisk

og ud fra systematiske samtaler med 20 udvalgte patienter med vidt forskellig baggrund fandt hun, at *alle* mennesker – uanset race, kulturel og religiøs baggrund – har et guds billede, der grundlægges i den allertidligste barndom. Det er afhængigt af vores tidlige omsorgspersoner og altid et begrænset indre billede.

Spændende er det, at troen på Gud automatisk etableres i os som ganske små, uanset hvordan omgivelserne forholder sig. Vores guds billede må udvikles gennem de forskellige livsfaser for at være bæredygtigt, og såvel gode som dårlige tider har indflydelse herpå. Vores indre guds billede har uendelig stor betydning for vores relationer til andre mennesker og til den levende Gud.

Troen er dynamisk

I salmen siger Jens Rosendal først, hvad troen *ikke* er: *Ikke* en klippe, *ikke* det sikre, *aldrig* artikler i en indbunden bog. Troen er altså *ikke* noget statisk, som man kan få styr på en gang for alle. Tværtimod!

Ofte må vi aflære det, som vi havde lært. Det skete også for de mennesker, der fulgte Jesus: Ofte åbnede Jesus for lang

større perspektiver end det, som de lovkyn-dige, farisæerne, ja sågar disciplene så.

Tro er dynamisk: At sejle, at være til stede og at vove sig udad. Troen er foranderlig, bevægelig! Og troen åbner stiltfærdigt for noget større i løbet af livet. For Gud er altid større, end vi kan fatte og forstå.

Udsultning eller oplomstring?

Troen kan også svigte. Tivlen kan slå rod i svære perioder. Ja, troen kan føles helt borte. Troen skal passes og plejes. Troens frø har behov for næring, vand og solskin for at kunne udvikles.

Undertiden kan frøet ligge i dvale, og så på et tidspunkt komme i frodig vækst. Pludselig kan troen melde sig igen, ganske håndgribeligt – måske gennem et medmenneskes hånd?

Tro er det levende, nære, som giver kræfter og mod til at være medvandrers på vejen – selvom *jeg* ikke forstod! Og da at hvile i troen – i tillid til, at Gud selv går med til verdens ende – ikke mindst når *jeg* ikke forstår.

Tro kan også give mod til at løfte sin stemme og at sige fra, der hvor ondskab har magt. Ikke bare tie og falde i med tape-tet, fordi flertallet nok synes noget andet end jeg, men turde håbe og blive foragtet for sin »tåbelighed«.

Tro er utrolige kræfter

Den vil forandre ALT! Tro er at turde opgive sig selv og lade Kristus navigere. At vove at overgive sig helt til ham – når han for alvor kalder! Som spædbarnet med sin totale tillid!

Syng dig selv

Er der plads til tro – og kristendom i det hele taget – i et liv som professionel musiker, sanger og sangskriver? Det drejer samtalen med Lars Lilholt sig om.

[≡] Lars Lilholt og Anita Elleby
[📺] Frank Olsen og a-studio

Hvilken rolle spiller kristendommen i dagens Danmark?

Vi kan jo ikke løbe fra, at hele vores kultur er gennemsyret af tusind års kristendom – fra tale- og tænke måder til måden vi har indrettet vores samfund på, og den måde vi som fællesskab tager os af de svage og dårligt stillede. Det er selvfølgelig også en følge af socialdemokratismen, men den er også præget af Jesus' tanker om barmhjerlighed.

Så kristendommen spiller sin vigtigste rolle i det skjulte i dag. Ellers har den sin symbolske betydning i ritualerne ved livets vigtigste overgange fra fødsel til død. Det er færre og færre, der i en fortravlet computer-hverdag bruger de ældgamle rum og deres medarbejdere til fordybelse og bøn. Dog oplever jeg en spirende interesse for kristendommen. Den sættes under pres af især islam, der fylder utroligt meget i det offentlige rum. Tanken om næstekærlighed og ideen om at vende den anden kind til kan i sidste ende være menneskeheden redning.

I 1973 fik du en profeti – kan du fortælle om omstændighederne og hvad det har betydet for dig?

Det var på Karmelbjerget, hjemstedet for de gammeltestamentlige profeter Elias¹

og Elisa². En hollandsk munk, der i en kort periode boede i samme kibbutz som jeg, slyngede mig en profeti i hovedet om, at jeg skulle bruge mit liv på at synge mig selv, og at jeg ville blive kendt og brugt i det land, jeg kom fra. Jeg rystede profetien af mig, som en hund ryster vand af pelsen, og bad ham vandre videre mod Jerusalem for at blive oplyst og Betlehem for at blive født. Men sjovt nok fik han ret.

I din biografi³ fortæller du om optræden ved flere begravelser. Hvis du fik mulighed for at medvirke ved en kirkelig handling, hvilken ville du da vælge?

Jeg har spillet en enkelt sang – »For at tænde lys« – til mange begravelser i familien og i min omgangskreds. Den sang har gjort nytte der, og de sorgramte lytter til ordene med stor åben- og lydhørhed. Jeg har ingen intentioner om at medvirke i andre kirkelige handlinger. Det er ikke nemt for mig at synge ved en kiste, men det har bagefter fyldt mig med en stille glæde at kunne gøre noget positivt i en ubærlig situation.

Hvilke inspirationskilder anvender du, når du skriver dine tekster?

Livet selv – hvad der hænder mig. Jeg bliver inspireret af mit eget liv. Desuden æder jeg litteratur. Jeg læser altid – lige nu en anbefalelsesværdig bog: »Musalinikanalen«⁴, der handler om italienske landarbejders historie i starten af forrige århundrede og fascismens fødsel i Italien. Endelig har →

Lars Lilholt

- født 1953 i København, opvokset i Aalborg og har hele sit voksne liv boet i det midtjyske søhøjland ved Gudenåen
- professionel musiker, sanger og sangskriver siden midten af 70'erne:
- sangen »Kald det Kærlighed« er i kulturkanonen og har solgt over 2 mio. albums
- har i 31 år turneret med Lars Lilholt Band
- udgav sidste år »Manifest« – et album som opsummerer karrieren med Lilholt-musik fra 70'erne, 80'erne, 90'erne, 00'erne og 10'erne
- er gift, har 3 børn og 1 barnebarn

»» Min trosbekendelse ligger også i sangen »For at tænde lys«. ««

1) 1. Kongebog, kap. 17-2. Kongebog, kap. 2.
2) 2. Kongebog, kap. 2-13.

3) »Drømme og dæmoner«, Lindhardt og Ringhof 2013
4) Antonio Pennachi, Gyldendal 2013

historien altid inspireret mig. Vi står på skuldrene af andre, og det er der en pointe i at minde andre om i disse narcissistiske selfie-tider.

I sangen »For at tænde lys« anvender du en tekst fra Bibelen – har du brugt andre tekster fra Bibelen?

Prædikerens bog, kap. 3, vers 1-9 er en af de største tekster i Bibelen. Jeg opdagede den for alvor i 1989 i Møgeltønder Kirke ved den skotske folkesanger Alex Campbells bisættelse. Jeg kan ikke lige på stående fod huske, om jeg har taget udgangspunkt i Bibelen til andre sange, men som sagt gennemsyrrer kristendommen vores gamle sprog – så mon ikke?

Du har din egen trosbekendelse. Hvad er baggrunden for den?

Min trosbekendelse ligger også i sangen »For at tænde lys«, for jeg tror, vi er her for at tænde lys for hinanden. Hvad sku' vi eller? Slukke lys for hinanden? Der er alt, alt for mange mennesker rundt om i verden, der helt konkret slukker lys for hinanden.

Beder du til Gud – i givet fald under hvilke omstændigheder?

Jeg be'r en lille bøn hver dag. Hvem det er til, ved jeg ikke helt, men jeg bruger barndommens Fadervor som bønnens vinger – og så be'r jeg om noget konkret, der næsten altid handler om, at mine børn må overleve mig, men som også giver ro og et

håb om mening i det store, der er udenfor hvert enkelt menneske.

Var kristendommen tilstede i din opvækst? Og er du bevidst om at videregive den til næste generation?

Kristendommen var til stede, ikke så meget i min nære familie, der var vanekristne, men den fyldte meget mere i skolen, end den gør i dag. Jeg begyndte i 1. kl. i 1960. Vi havde kristendomsundervisning på skemaet, lærte salmevers udenad, og jeg gik da også i søndagsskole et par år. Det gjorde man. Min morfars familie var dybt involveret i Frelsens Hær, mens min fars familie var danselærere og blev betragtet som noget ugudelige af morfars familie!

Alle mine børn er døbt og konfirmeret, og de har fået at vide, at jeg skal have en ordentlig begravelse fra kirken, helst med en veltalende og humorfyldt præst.

» Kristendommen spiller sin vigtigste rolle i det skjulte i dag. «

Relationer er vigtigere end kirkesamfundets navn

I foråret fik Bethelkirken i Aalborg ny præst. Det skete, efter at kirkes mangeårige præst Chresten Eskildsen er gået på pension og efter et grundigt forarbejde, hvor menigheden har talt sig frem til, hvilken profil den ønskede sig.

Henrik Holmgaard

[≡] Louise Varberg
[📷] Kristian Kiel

Henrik Holmgaard tager med et smil imod mig på sit kontor i Bethelkirken knap to måneder efter sin tiltrædelse. Her er han nemlig blevet ansat: En ung mand

på 36 år, opdraget og i nogle år også ansat i Apostolsk Kirke.

Baggrund i Apostolsk Kirke

Henrik er fra Hjallerup, kom som barn sammen med sine forældre i kirken i Dronninglund og følte det med kirken som en naturlig

del af livet. På en lejr engang i den tidlige ungdom blev troen mere personlig for ham.

Som barn af en ingeniør og barnebarn af en lektor i kemi og matematik havde Henrik naturligvis valgt 'de hårde fag' på højt niveau i gymnasiet, men her stiftede han også bekendtskab med filosofi. Det

fik ham til at reflektere over sin tro og det at være og blive discipel. Det betød også, at kaldet til at blive præst blev levende. En del af sin inspiration og sit netværk har Henrik fundet i Århus Valgmenighed og den internationale organisation »The Order of Mission«¹.

Efter gymnasiet drog Henrik til Kolding til »landet, der flyder med mælk og honning«, som han udtrykker det. Efter en barndom og ungdom i en lille menighed med få unge nød han at komme til Den internationale Højskole, Apostolsk Kirkes højborg. Men i 1999 vendte han tilbage til det nordjyske. Han følte et kald til – samtidig med teologistudierne – at deltage i genopbygningen af Apostolsk Kirke i Aalborg, som siden har oplevet stor vækst.

Menighedsplantningen Mosaik

I 2005 blev Henrik ansat som studenterpræst ved Apostolsk Kirke i Aalborg, hvor han gik i gang med et projekt i studiemiljøet i Aalborg. Frem for en tæt tilknytning til kirken på Hadsundvej valgte han at arbejde

i miljøet blandt de unge. Han fik dannet et team på syv unge, som ville være med i indsatsen. Ud af dette voksede menighedsplantningen Mosaik, som bestod af kirkefremmede og »kirketrætte«¹ unge, som fandt et kristent fællesskab her. Mosaik er lukket, men de fleste er gået videre i andre kristne fællesskaber.

Samtidig med, at Mosaik lukkede ned, dukkede jobbet i Bethelkirken op, og Henrik følte, at det modsvarede de kompetencer, som han bl.a. har opdyrket i arbejdet i Mosaik.

Kompetence og erfaringer

På Bethelkirkens »ønskeseddel«¹ lægges der vægt på, at de studerende og børnefamilierne skal i fokus. Det er også vigtigt for menigheden at arbejde med udrustning af mennesker til at udbrede evangeliet.

Henrik ser mentoring som en af sine styrker. Derigennem kan han hjælpe mennesker til at reflektere over, hvem de er og hvem de kan og vil blive. Han har erfaring med ledelse og formidling, ligesom hans evne til at gennemskue og forstå strukturer også kan hjælpe ham i det nye job.

¹ Et globalt forpligtende fællesskab af ledere i mission, se www.missionorder.org (på engelsk)

» Henrik ønsker at fremme ideen om at være sammen i mission på trods af forskellighed. «

Fra Apostolsk Kirke til BaptistKirken

Det væsentlige er ikke de forskellige kirkesamfund, men den konkrete kirke. Det drejer sig især om relationer, og for et flerårigt medlem af præstenetværket i Aalborg er Bethelkirken en gammel kending. Endvidere har Henrik i flere år været leder af »Væksthuset«, et fælleskirkeligt samarbejde mellem Apostolsk Kirke, Bethaniakirken², Bethelkirken og Mosaik. Det fællesskab har han sat stor pris på, og derfra kender han sin nye kollega, Lars Midtgaard. Henrik værdsætter præstefællesskabet og ønsker at fremme ideen om at

være sammen i mission på trods af forskellighed. På samme måde betyder det også meget for ham, at hans familie er en del af relationen, og at hjemmet er en aktiv del af menighedslivet.

På mit spørgsmål om, hvorvidt Henrik kunne være præst i en hvilken som helst menighed, svarer han: Nej, aldrig i folkekirken. Det skyldes dels bekendelsesgrundlaget, dels hele opbygningen, »systemet«. Som frikirker har vi derimod en fælles arv, og i disse år er kirkesamfundene i en fase, hvor de forandrer sig og nærmer sig hinanden. Apostolsk Kirke og BaptistKirken er forskellige i alder, og det giver sig fx udslag i forskellig ledelse, hvor BaptistKirkens ledelsesstruktur er mere flad.

Fremtiden

De to præster har fordelt de daglige opgaver imellem sig, men når Henrik kigger fremad, er det opgaverne omkring de studerende og de unge familier, der ligger ham mest på sinde. Med hensyn til de unge studerende er det ham en kilde til undren,

at kirkesamfundene over en bred kam er så fattige på planer for, hvordan man kan nå den gruppe med evangeliet. Det er hans ønske at se flere kirker og organisationer samarbejde om at nå de store grupper af studerende i byerne.

Henrik ser familien som det naturlige sted at grundlægge kristenlivet, når forældre og børn følges ad. Her kan kirken støtte familien og modvirke den opsplitning, som truer os som fællesskaber i dag.

Den nye præst ser gerne Bethelkirken som »Kirken i Centrum«, der kan bringe evangeliet til byen – måske være med til at etablere nye fællesskaber, hvor det er vigtigt for ham at fremme en discipelkultur og missionspraksis, hvor man opmuntrer hinanden og kan dele ressourcerne med hinanden.

2) Missionsforbundets kirke i Aalborg

»Hvad kan vi lære af historien – når vi ser fremad?«
Redaktionen har i anledning af 175 års jubilæet bedt Bent Hylleberg om at skrive en artikel til hvert nummer af baptist.dk i 2014. Her kommer den sidste udfordring til os.

[📷] Arkiv og Leif Christensen

Trosfrihed – og menneskeværd

Festen i forbindelse med BaptistKirkens 175-års jubilæum er forbi. Vi har passeret den 27. oktober, hvor de første dåbs-handlinger fandt sted i 1839 tidligt om morgenen i datidens Lersø på Nørrebro. Tre dage senere blev »Dåbsmenigheden i København« stiftet med P. C. Mønster som forstander. Vores mødre og fædre i troen blev banebrydere for trosfrihed. Har vi øje for, hvordan vi bør handle i vores tid, hvis vi vil løfte arven efter dem?

Frihed til at tænke og tro var en mangelvare, da baptister brød landets love og lod sig døbe. Vi kan næppe forestille os, at det her i landet var nødvendigt at kæmpe for friheder, som vi i dag regner for en menneskeret.

Trosfrihed

Men indtil 1849 var Danmark en slags religiøs »islamisk stat« – blot var det »luthersk teologi«, kongen fastfrøs som gældende lov for alle danskes gudsyndighed. Mønster blev banebryder, da han som den første dansker i sommeren 1840 sendte et »Andragende om fuld Religionsfrihed i Danmark« til Stænderforsamlingen, der kort forinden var blevet oprettet som en folkelig ventil på enevælden for at rådgive kongen.

Det er stadigvæk en tanke værd, hvordan Mønster argumenterede for religionsfriheden. Han brugte to argumenter.

Religionsfrihed sætter den enkeltes samvittighed i frihed. Men den sikrer også på sigt fred og retfærdighed i landet. Tvang og magt hører ikke hjemme i et oplyst og frit folk. Kun kongen kan give frihed, men folket vil blomstre, hvis kongen indrømmer alle borgere frihed til at tænke og tro på mangfoldig vis. Og denne frihed skal gælde alle: Jøder, kristne og ateister – i dag ville Mønster også have nævnt muslimer.

Men trosfriheden kom ikke så let. Mønsters ansøgning blev end ikke oplæst i Stænderforsamlingen. Mødets sekretær var nemlig Sjællands lutherske biskop – baptisternes hårdeste modstander. På hans anbefaling blev Mønster derimod fængslet – fem gange, sammenlagt næsten to år – for at døbe op gennem 1840'erne. Trosfriheden kom først med Grundloven i 1849. Da var der ca. 1.000 baptister i kongens rige. Modstanden

kunne intet udrette. I dag er vi her til lands sikret *frihed* til tanke og tro, selv om vi mangler lighed mellem folkekirken og de øvrige trossamfund. Men det kommer!

Menneskeværd

I dag er det menneskers *værdi*, der er i spil. Det er menneskesynet – menneskets værd – der står kamp om. Hvad regner vi et menneske for? Har vi agtelse for mennesker ud over dét, de kan præstere på jobbet? Er der forskel på menneskers værd alt efter, om de kommer til os fra EU eller fra den 3. verden? Menneskets værdi gradbøjes over alt i dag – langt ind på Christiansborg. Når kristne skal svare på sådanne spørgsmål, bør der ikke være slinger i valsen.

Gud gør ikke forskel på mennesker¹. Ethvert menneske – lige meget, hvem det er, hvor det kommer fra, eller hvad det kan præstere – er skabt i Guds billede². Hos Je-

1) Galaterbrevet kap. 2, vers 6. 2) 1. Mosebog kap. 1, vers 27. 3) Hebræerbrevet kap. 4, vers 15

Mønsters flotte ansøgning til Stænderfor-
samlingen ses her. Frikirkerne i England var
hans forbillede, men ligheden mellem alle
trosretninger i Amerika var hans mål: »Det
er en kendsgerning, at religionsfriheden i
England er et gode, der har haft den frieste
og bedste udvikling af sand borgerlig kraft,
virksomhed og troskab for land og rige i sit
følge ...«. Fire sider længere fremme slutter
Mønster: »Hvis denne frihed, som i Eng-
land måtte købes så dyrt, kunne vindes her
som en godvillig gave af Hans Majestæt
Kongen, da var vi ikke alene blevet kloge
af fremmed skade, men også rige!« – På
baggrund af et sådant skrift og den kamp
for religionsfrihed, der ligger bag det, var
der al god grund til at rejse »Mindestenen i
Lersøparken«. Det skete i 1964, da Baptist-
kirken fejrede sit 125-års jubilæum. Bap-
tistspejderne (DBS) var de ædle givere.

sus lærer vi at møde mennesker af alle slags
– landsmænd og fremmede – med respekt.
Derfor kalder Det Nye Testamente netop
ham for »det sande menneske«. Og først når
vi efterligner ham i vores møde med andre,
bliver vi »sande mennesker«. Det er ikke
nogen let sag, men vi må trække på Hellig-
åndens ressourcer både i ord og i handling.

Engagement

I 1840'erne fik vores forfulgte fædre hjælp
af såvel danske som udenlandske fortalere
for frihed og ret. I dag er det vores kristne
privilegium at være fortalere for andre, når
deres værd anfægtes – lige meget om det
sker i krigens gru, hvor menneskers værd
bliver det første offer, på arbejdsmarkedet,
på Christiansborgs bonede gulve eller
omkring kaffebordet i kirkelige kredse. Lad
evangeliet lyse – så vil vores land blomstre!

En ny generation til 175-års jubilæum ved
mindstene i Lersøparken 27.10.2014.

Om hundrede år...

[≡] Mads Lindholm, Nørresundby
[📷] Arkiv

Om hundrede år er alting glemt, siger vi. Men at talemåden ikke helt holder, kan man fx forvise sig om ved at læse romanen »1913 – århundredets sommer« af den tyske kunsthistoriker Florian Illies.

Over 12 kapitler skriver bogen sig måned for måned igennem 1913, og i en skøn blanding af fakta og fiktion møder man Picasso, der er i færd med at revolutionere kunsten. Imens har Henry Ford på den anden side af jorden trykket på startknappen til sit samleband og leverer nu – efter eget udsagn – biler i alle farver, bare de er sorte!

Ikke alt går i glemmebogen over hundrede år. Og således heller ikke Baptisternes Afholdsmission (BAM), der netop blev stiftet i 1913. Fokus på alkoholbrug og -misbrug lå fint i tråd med tidernes skiften, hvor nye veje i kunsten, litteraturen og industrien også byggede på nye idealer om liv og sundhed.

Stadig arbejde at gøre

Selvom afholdsforeningerne ikke længere nyder fordums storhed, så foregår der

stadig et arbejde med at hjælpe mennesker ud af misbrug, med at støtte og bevare alkoholfrie miljøer og med at oplyse om misbrugets konsekvenser og vejen ud af det.

I BAM sker det bl.a. ved at støtte det kristne hjælpecenter Kildegården, hvor mennesker hjælpes ud af misbrug. BAM arbejder også med oplysning, og nyligst har Johan Damgaard Jensen, direktør for Alkohol og Samfund, fortalt om alkoholforbrugets udvikling igennem tiden.

Afholdenhed ikke et krav

Igennem de senere år har BAM også arrangeret retræter, hvor der har været mulighed for at holde en pause fra hverdagen og få tid til at overveje sit liv og sine valg. Her er det ikke nødvendigvis alkoholmisbrug, der står i centrum, men vaner og afhængighed i bredeste forstand.

Selvom navnet kunne indikere noget andet, er afholdenhed fra alkohol ikke et

adgangskriterium for at være medlem af Baptisternes Afholdsmission. I dag er foreningens fokus langt mere på at støtte arbejdet for at hjælpe mennesker ud af misbrug og på at skabe dialog om misbrugets konsekvenser.

Ædruer

*Baptisternes Afholdsmission
forebygger misbrug
og hjælper mennesker
fra misbrug til ny start.*

Døbt

Bethelkirken

25.07.2014: *Andreas Hejlesen*, f. 20.06.1997.

Brovst

29.06.2014: *Pabi Maya Gurung*, f. 15.03.1930.

Holbæk

28.09.2014: *Gaston Nduwoayo*, f. 01.05.1967.

Kirken i Kulturcenter Vendsyssel

24.08.2014: *Christina Elisabeth de Haas Bavnbæk*, f. 18.02.2004.

Korskirken, Herlev

03.08.2014: *Edith Ingabilre*, f. 30.04.2000.

03.08.2014: *Heritier Mugisha*, f. 14.02.1998.

Odense

05.10.2014: *Nanna Møller Sandbæk*, f. 24.04.1999.

05.10.2014: *Keisheen Jane Alon*, f. 17.07.1989.

Pandrup-Birkelse

24.08.2014: *Mostafa Sahebkar-Khadar*, f. 20.03.1983.

Østhimmerland

24.08.2014: *Anna Kvist-Ibsen*, f. 12.02.1996.

07.09.2014: *Magnus Næsby Schrøder*, f. 10.07.1999.

Optaget

Bethelkirken

14.09.2014: *Casper Vestergaard*, f. 30.01.1995.

21.09.2014: *Pia Nielsen*, f. 25.11.1991.

Tølløse

29.06.2014: *Henny Hovgaard Scholes*, f. 07.06.1944.

Døde

Bethelkirken

Jørgen Gundersen, født 31.10.1928,

døbt i Bethelkirken, Aalborg 15.09.1991, døde

27.09.2014.

Brande

Inge Nedergaard, født 08.08.1936,

døbt i Aarhus 21.08.1966, døde 20.07.2014.

Holbæk

Børge Egon Olsen, født 25.08.1939,

døbt i Slagelse 15.05.1955, døde 18.08.2014.

Erik Christensen, født 09.01.1922,

døbt i Sindal 03.04.1938, døde 19.08.2014.

Karen Kristine Abildgaard, født 15.02.1921,

døbt i Nyrup 05.04.1936, døde 06.10.2014.

Karmelkirken

Sven Erik Knudsen, født 08.01.1926,

døbt 19.03.1944 i Aalborg, døde 23.09.2014.

Kirken i Kulturcenter Vendsyssel

Kirsten Marie Trekær, født 11.07.1933,

døbt i Østervrå 04.04.1948, døde 30.07.2014.

Korskirken, Herlev

Else Storgaard, født 25.02.1927,

døbt i Aalborg 19.03.1944, døde 30.08.2014.

Kristuskirken, Kbh.

Anna-Lise Sprotte, født 09.08.1926,

døbt i Roskilde 14.11.1943, døde 29.07.2014.

Anne Rygaard Halling, født 06.04.1957,

døbt i Kristuskirken, Kbh. 10.08.1975, døde

01.08.2014.

Odense

Inger Andersen, født 19.09.1923,

døbt i Odense 09.04.1939, døde 18.08.2014.

Flemming Herold, født 15.07.1943,

døbt i Odense 12.03.1961, døde 25.05.2014.

Pandrup-Birkelse

Marie Karoline Larsen, født 07.12.1926,

døbt i Ingstrup 16.04.1939, døde 18.08.2014.

Roskilde

Finn Daugaard-Hansen, født 03.09.1933,

døbt i Kristuskirken, Kbh. 20.02.1949, døde

31.07.2014.

Johannes Andersen, født 25.02.1917,

døbt i Købnerkirken 31.10.1948, døde 05.09.2014.

Svendborg

Solveig Alice Rasmussen, født 17.04.1924,

døbt i Svendborg 17.03.1940, døde 02.09.2014.

Østervrå Frikirke

Yrsa Jensen, født 10.03.1942,

døbt i Østervrå 21.11.1954, døde 02.08.2014.

Aarhus

Bodil Marcussen, født 29.10.1928,

døbt i Karmel Aalborg 25.05.1944, døde

31.07.2014.

Levende julekalender i Bethel ...

[☰] Sanne og Peter Würtz
[📷] Private

›Den levende julekalender‹ har de seneste to år været Bethelkirkens tilbud til Aalborg by

Hver dag i december åbnes en ny ›låge‹ med et arrangement i kirken. 1. december 2013 holdt Aalborgs nyvalgte borgmester Thomas Kastrup-Larsen en flot åbningstale for en fyldt kirke, og alle gæster fik en Summerbird-flødebolle. Så gik det ellers slag i slag gennem hele julemåneden med børneband, konfektværksted, konservatoriemusikere, bankoaften, ›talentshow‹, julefrokost – og ikke mindst kendisser fra byen, bl.a. byens biskop Henning Toft-Bro, gav deres version af julens betydning.

Kan man gentage en succes?

De fleste musikere og filmskabere kender til nervøsiteten, når de skal i gang med at lave to'eren, som opfølger til en succesfuld debut. Sådan havde vi det i Bethel, da vi midt sommer gik i gang med at planlægge anden udgave af vores levende julekalender.

2012 udgaven blev så god en oplevelse, at vi turde prøve igen, men kunne vi gentage succesen? Havde vi flere gode ideer på

lager? Ville Bethel-folket nok engang give en hjælpende hånd og først og fremmest: Ville folk fra byen igen kigge forbi?

Al vores skepsis var overflødig!

Fra at være et solo-/familieprojekt i fjor blev gruppen, der nu planlagde, udvidet til ikke mindre end otte personer, der hver især bidrog med ideer og kompetencer. Flere af menighedens arbejdsgrupper – især blandt de unge – havde ladet sig inspirere og kom nu på banen med flere spændende aktiviteter.

I starten af november var alle låger fyldt ud, og få uger efter havde en erfaren og dygtig grafiker i menigheden den flotte kalender klar til udgivelse. Intentionen var igen, at menighedens medlemmer tog en eller flere julekalendere med sig hjem og brugte dem som lejlighed til at invitere familie, venner, kolleger og naboer med til et eller flere af de alsidige tilbud.

Igennem hele måneden mødte mange af Bethels daglige brugere trofast op enten som hjælpere, arrangører eller som publikum, men hvad der glædede os allermest var, at vi mange dage fik lejlighed til at sige velkommen til mennesker, som vi ellers aldrig har set i vores dejlige kirke. Netop disse oplevelser gør, at der sikkert bliver en eller anden slags julekalender i Bethel, når det bliver jul igen!

Fakta

Se også youtube.com om Bethelkirkens julekalender

»» *Hvad der glædede os allermest var, at vi mange dage fik lejlighed til at sige velkommen til mennesker, som vi ellers aldrig har set i vores dejlige kirke.* ««

Præsteskolen i Rubura – en baptistisk højborg

[≡] [📷] Morten Kofoed

Rubura i det nordlige Burundi ligger de burundiske baptisters præsteskole i naturskønne omgivelser. Danske baptister støtter skolens drift, og de seneste 10 år er der uddannet og ordineret mere end 50 præster. Nu har næsten alle ca. 100 menigheder i Burundi egen præst. Der skyder

stadig nye kirker op, så der er fortsat behov for nye præster. Der er også uddannet ca. 200 evangelister. De har ofte et stort ansvar, fordi præsten bor langt væk eller fordi menigheden har mange satellitkirker.

Rubura – nu også med efteruddannelse

Som noget nyt har alle præster været samlet til efteruddannelse i Rubura. Walter Rapold – schweizisk teolog, der for år tilbage

samarbejdede med danske baptister i ca. 10 år i Rwanda – står for undervisningen.

Uddannelse af præster ligger Rapold meget på sinde. Jeg møder ham i den gamle missionærbolig ved præsteskolen, der i tre måneder er hjem for ham, hans kone og deres yngste datter. De nyder stedet og menneskerne meget, og arbejdet er rigtigt spændende fortæller han: *Det er en glæde at høre på præsterne og diskutere*

Walter Rapold og hans kone.

deres mange spørgsmål om menighedsliv og teologi. Kan polygame blive medlem af menigheden? Hvordan forholder kirken sig til gravide teenagere? Kan fraskilte gifte sig igen? Og hvordan rådgiver man aids-ramte familier?

Spørgsmålene håndteres lokalt vidt forskelligt, og det er tydeligt, at præsterne får meget ud af undervisningen og den efterfølgende diskussion. Rapold minder mig om, at de stort set alle er landmænd og en del af dem bor langt fra deres menigheder, så de er glade for at kunne få lov til at studere og fordybe sig i nogle uger. Rapold underviser også i sjælesorg, der er en udfordring for mange af præsterne at håndtere – ligesom »treenighed« og »Helligånd« er svært fordøjeligt stof.

Islam på fremmarch

Den helt store udfordring for tiden i Burundi er muslimernes fremfærd. Officielt er ca. 5 % af befolkningen muslimer. De er meget

dygtige undervisere og retorikere og rammer de kristne der, hvor de er svagest – på teologisk kundskab om bl.a. treenigheden. Præsterne er dygtige til at prædike, fortæller Rapold, men de mangler kundskaber til også at undervise i dogmatik, baptistisk lære og -historie og derved imødegå muslimernes opfattelser af kristendommen. Der er bygget en lille moske tæt på Rubura, og det ser ud til, at de har godt fat i befolkningen. Rapold forsøger sammen med andre gæstelærere at udruste præsterne, hvoraf mange ikke havde seks års skolegang inden præstestudierne ...

Mødet med præsterne

Vi bevæger os hen i skolens undervisningslokale, der ligger i tilknytning til den store kirke. Her er en ugandisk gæstelærer i gang med at undervise i netop Islam. Jeg spørger præsterne, hvad de har fået ud af undervisningen. Alle berører udfordringen med at have svar på rede hånd i relation til Islam. Clement Niyiragira, nyuddannet præst og teolog og netop hjemvendt fra Mount Meru University i Arusha, fortæller, at det er et problem, når muslimer konverterer til kristendommen. Så bliver de forfulgt og truet tilbage. Fattigdommen nævnes også som et problem, der afføder mange andre udfordringer i menighederne. Præsterne selv oplever, hvor vanskeligt det er at få hverdagen til at hænge sammen for dem selv og for mange af kirkens medlemmer.

Fakta:

- Driften af skolen koster ca. 80.000 kr. om året. I år har der dog været ekstraordinære udgifter, så vi mangler fortsat ca. 60.000 kr.
- Projektet kan støttes med indbetaling på konto 3201 3201182417. Mærket: Præsteskole.
- 75 evangelister afslutter deres uddannelse til sommer
- I år har 64 præster gennemgået en efteruddannelse

Præsteskolens.

De glæder sig meget over undervisningen og særligt bøgerne om Islam er i høj kurs. De mangler dog materialer, som de kan bruge direkte i undervisningen hjemme i menighederne. Men det er tydeligt, at de nyder at være sammen, blive undervist i teologi, computerfærdigheder, evangelisation og sjælesorg samt i Islams udfordringer.

Rapold slutter med at fortælle, at det er en sand fornøjelse at undervise de videbegærlige præster og at opholde sig på en skole, hvor ånden efter danske missionærer er nærværende på mange måder.

Lev livet ...

Alderdommen er høflig som få,
atter og atter banker han på,
men ingen siger: Kom ind!
Hvad så?

Udenfor kan han dog ikke stå!
Så åbner han selv døren, træder ind så brat.
Og man si'r: Sikke dog en grov kammerat!

[≡] Bente Jensen
[📷] Cathrine Caspersen, 8 år

Alderen kommer med årene, siger Goethe, og det er nok en tanke, mange har sværet ved at forlige sig med. Men byder man den ikke velkommen, tiltvinger den sig adgang og kan være en hensynsløs og tyrannisk gæst, der ikke behandler sin vært særlig godt.

Stille sniger den sig ind på os. Sygdoms- snak bliver en del af samtalen med vennerne, beretninger om børn og børnebørn i stedet for eget liv, briller, høreapparater, medicin! Så gælder det om også at holde liv i humoren. Og man møder den de mest uventede steder.

Latter kan udrette mirakler

Vi deltog en gang i en fest på plejehjemmet. Ved vores bord sad en ældre, senil mand, der

blev træt under middagen. Jeg tilbød at følge ham op til hans bolig og vendte tilbage til festen. Næste gang vi besøgte plejehjemmet, ville Svend Eli lave lidt sjov.

»Jeg blev ellers nervøs, da du forsvandt med min kone!«, sagde han til den ældre mand. *»Vi kan vel deles om hende?«,* lød svaret. Da Svend Eli trak lidt på tilladelsen, lød det med klar og tydelig røst: *»Så kan vi vel trække lod!«*

Det er en gave at have et lyst sind. En god latter kan udrette mirakler, for humor hænger sammen med vitalitet og livsglæde. I TV-serien »7 sure mænd«, der blev vist for et par år siden, så vi, hvordan disse ældre mænd blev udfordret til at foretage sig ting, de aldrig havde drømt om. Til at lave mad, gå i cowboybukser, invitere konen ud, lære at rappe m.m. Deres liv blev forandret, fordi de blev udfordret af ny lærdom og fandt glæden ved det.

DANMARK

PP

Magasinpost-MMP ID-Nr.: 46476